

Vlaanderen
is open ruimte

PROGRAMMATISCHE AANPAK STIKSTOF

Herstructureringsprogramma voor de landbouwbedrijven
met een impactscore die hoger of gelijk is aan 50% ten
opzichte van een habitat

**VLAAMSE
OVERHEID**

VLM.be

Colofon

Redactie:
Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

Verantwoordelijke uitgever
Toon Denys
Gedelegeerd Bestuurder
Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Juli 2022

Deze brochure is louter informatief en er kunnen geen rechten aan ontleend worden. De informatie opgenomen in deze brochure is niet aangepast aan omstandigheden die specifiek zijn voor een persoon of entiteit, en u mag deze informatie niet als een persoonlijk, professioneel of juridisch advies of een equivalent daarvan beschouwen.

INHOUD

1	Algemene voorwaarden om in aanmerking te komen voor een maatregel.....	5
2	Rol van de Vlaamse landmaatschappij en de landcommissie.....	5
3	Overzicht van de maatregelen	6
3.1	De bedrijfsbegeleiding	6
3.1.1	Berekenen van de impactscore: maximaal 400 euro	7
3.1.2	Het oriënterend bedrijfsadvies: maximaal 5.000 euro	7
3.1.3	Bedrijfsbegeleiding bij een bedrijfsverplaatsing	8
3.1.4	Bedrijfsbegeleiding bij een bedrijfsreconversie of een bedrijfsbeëindiging	8
3.2	De bedrijfsverplaatsing	9
3.3	De bedrijfsreconversie	11
3.4	De (uitgestelde) bedrijfsbeëindiging	14
3.5	De koopplicht	17
4	De grondenbank.....	18
5	Contactgegevens.....	19
6	Bijlagen.....	20

Vooraf

In opdracht van Europa heeft de Vlaamse overheid de Europese natuurdoelen vastgelegd. Het realiseren van die Europese natuurdoelen¹ stelt Vlaanderen voor een grote uitdaging. Om de Europese natuurdoelen in Vlaanderen te realiseren is het noodzakelijk om de hoge vermestende en verzurende stikstofdeposities te reduceren. Die deposities zijn afkomstig uit de landbouw, het verkeer, de industrie en de huishoudens.

Om te vermijden dat de vergunningverlening voor de landbouwsector, en meer bepaald de veehouderij, zou vastlopen, werd de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld. De PAS heeft zich onder meer tot doel gesteld dat de stikstofdepositie de komende jaren moet dalen. De landbouwbedrijven die uitzonderlijk veel bijdragen aan de stikstofdepositie van een habitat, kunnen niet opnieuw vergund worden zonder hun bedrijfsvoering grondig aan te passen. Bedrijven die hun stikstofdepositie niet kunnen verminderen, zodat ze minder dan de helft bijdragen aan de maximale depositie die de natuur kan verdragen (kritische depositiewaarde of KDW), zijn in principe niet langer vergunbaar, de voorwaarden zijn beschreven in de ministeriële instructie en richtsnoer. De ministeriële instructie en richtsnoer kunt u terugvinden op: <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/inspectie-en-handhaving/handhavers/stikstofbeleid-pas-programmatorische-aanpak-stikstof>.

Omwille van de grote impact op de landbouw heeft de Vlaamse overheid een flankerend beleid ontwikkeld om de getroffen landbouwers te begeleiden en te compenseren. In een eerste fase werd een herstructureringsprogramma uitgewerkt met maatregelen voor de zwaarst getroffen landbouwbedrijven. De Vlaamse Regering keurde dat herstructureringsprogramma goed op 30 januari 2015. Het betreft een herstructureringsprogramma voor landbouwbedrijven met een impactscore die hoger is of gelijk aan 50%. Naar aanleiding van het Stikstofakkoord van 23 februari 2022, keurde de Vlaamse Regering op 24 juni 2022 de gewijzigde inrichtingsnota rode bedrijven goed.

Deze brochure geeft meer uitleg over het herstructureringsprogramma. U leest wat de voorwaarden zijn om van de maatregelen te kunnen gebruik maken, wat de maatregelen precies inhouden en op welke begeleiding u een beroep kunt doen. In de brochure wordt dikwijls verwezen naar de website van de VLM voor bijkomende informatie of voor formulieren. Die informatie kunt u terugvinden via de webpagina: <https://www.vlm.be/nl/themas/veerkrachtigeopenruimte/herstructureringsbeleidPAS/>

¹ U vindt meer informatie over de realisatie van de Europese natuurdoelen in Vlaanderen en de programmatische aanpak stikstof op de website www.natura2000.vlaanderen.be.

3 OVERZICHT VAN DE MAATREGELEN

Het herstructureringsprogramma omvat vergoedingen die worden uitbetaald in het kader van de volgende herstructureringsmaatregelen:

- bedrijfsbegeleiding: een advies dat u kunt inwinnen bij een erkende adviesdienst
- bedrijfsverplaatsing (uiterlijk tot 1 augustus 2022 kan een bedrijf een aanvraag hiervoor indienen): het vrijwillig overbrengen van een landbouwbedrijf of een deel van het landbouwbedrijf naar een gebied waar het zich duurzaam kan ontwikkelen
- bedrijfsreconversie: het vrijwillig aanpassen van de bedrijfsvoering zodat een daling van de stikstofemissie wordt gerealiseerd op het landbouwbedrijf volgens de voorwaarden bepaald in de ministeriële instructie
- bedrijfsbeëindiging: het vrijwillig beëindigen van een landbouwbedrijf of een deel van het landbouwbedrijf volgens de voorwaarden bepaald in de ministeriële instructie
- koopplicht: de plicht van de Vlaamse overheid om een landbouwbedrijf of een deel van een landbouwbedrijf, dat vrijwillig te koop wordt aangeboden, aan te kopen

Per onroerend goed van het landbouwbedrijf (bv. een stal) kan maar één maatregel worden toegepast, met uitzondering van de bedrijfsbegeleiding die toegepast kan worden in combinatie met de andere maatregelen, en de koopplicht voor de eigenaar die kan toegepast worden met de overige maatregelen voor de gebruiker-niet-eigenaar.

Voorbeeld:

Een landbouwer met vier stallen kan in principe:

- één stal ombouwen tot loods (bedrijfsreconversie)
- één stal uitrusten met een emissiearme techniek volgens de voorwaarden bepaald in de ministeriële instructie (bedrijfsreconversie)
- één stal verplaatsen en weer opbouwen op een andere locatie of verplaatsen door het aankopen van een stal op een andere locatie (aanvraag bedrijfsverplaatsing uiterlijk mogelijk tot 1 augustus 2022)
- één stal slopen (bedrijfsbeëindiging)

3.1 DE BEDRIJFSBEGELEIDING

Het toepassen van een bedrijfsreconversie, een bedrijfsverplaatsing of bedrijfsbeëindiging is een vrij complexe onderneming waarbij u zich best laat begeleiden. Voorafgaand aan het toepassen van een maatregel kunt u een beroep doen op een erkende adviesdienst voor het berekenen van de impactscore van uw bedrijf of voor een oriënterend bedrijfsadvies. Als u beslist hebt om een bedrijfsverplaatsing, een bedrijfsreconversie of een bedrijfsbeëindiging uit te voeren, kunt u ook een beroep doen op bedrijfsbegeleiding. U ontvangt in al deze gevallen een financiële tegemoetkoming. De lijst met erkende adviesdiensten kunt u raadplegen op de website van de VLM.

het dierenbestand van het bedrijf gerelateerd aan niet-vergunningsplichtige activiteiten, zoals het houden van een beperkt aantal paarden, niet moet afgebouwd te worden naar aanleiding van het toepassen van dit instrument.

Voor rode bedrijven die geen piekbelaster zijn blijft, wat dit instrument betreft, alles zoals voorheen, en zij kunnen gebruikmaken van de andere mogelijkheden zoals een investering in een emissiearm stalsysteem. Piekbelasters die besluiten van dit instrument gebruik te maken zullen hun NER niet moeten inwisselen, en maken gebruik van de normale, niet-forfaitaire sloopvergoeding. De piekbelasters die de keuze maken voor nieuwe investeringen (in bijvoorbeeld akkerbouw), kunnen geen gebruik maken van de verhoogde vergoedingen.

Voorwaarden

- U voldoet aan de algemene voorwaarden (zie '1. Algemene voorwaarden om in aanmerking te komen voor een maatregel).
- U beschikt over de nodige vergunningen op de bestaande locatie.
- U bent landbouwer in hoofdberoep. U bent landbouwer in hoofdberoep als u over een landbouwernummer beschikt én u voldoet aan deze voorwaarde:
 - Als u het landbouwbedrijf als natuurlijk persoon uitbaat, moet u minimaal 50% van uw arbeidstijd besteden aan en minimaal 50% van uw inkomen halen uit de landbouwactiviteit.
 - Als de uitbating gebeurt door een rechtspersoon, moet de rechtspersoon als hoofdactiviteit en doel het uitbaten van een landbouwbedrijf hebben en moet minstens één van de zaakvoerders minimaal 50% van de arbeidstijd besteden aan en minimaal 50% van het inkomen halen uit de landbouwactiviteit.

Aanvraag

- Als u een bedrijfsreconversie wil aanvragen, neemt u contact op met de VLM. Als u dat wil, zal een medewerker van de VLM dan samen met u de aanvraag overlopen en u verder begeleiden in het administratief proces.
- De aanvraag moet ingediend worden met het aanvraagformulier dat u kunt vinden op de website van de VLM.
- In het formulier vindt u ook een lijst van de gevraagde bewijsstukken. Bijlage 2 van deze brochure somt de bewijsstukken op die minimaal moeten toegevoegd worden bij de aanvraag.
- U stuurt de aanvraag per aangetekende zending naar de landcommissie van de provincie waar uw exploitatie gelegen is. Het adres vindt u in het aanvraagformulier.

Procedure na de aanvraag

- U wordt binnen de drie maanden na het indienen van uw aanvraag op de hoogte gebracht van het feit of uw aanvraag al dan niet volledig is.
- Maximaal zes maanden na het volledig verklaren van de aanvraag deelt de landcommissie u mee of de aanvraag in aanmerking komt en welke onderdelen in aanmerking komen voor de vergoeding van de bedrijfsreconversie, alsook welke onderdelen van het landbouwbedrijf die u te koop hebt aangeboden zullen worden aangekocht.
- Maximaal vier maanden daarna doet de landcommissie een aanbod van de aankoopprijs voor de onderdelen van het landbouwbedrijf die worden aangekocht, van de vergoeding voor de geplande

////////////////////////////////////

- Als u het landbouwbedrijf als natuurlijk persoon uitbaat, moet u minimaal 50% van uw arbeidstijd besteden aan, en minimaal 50% van uw inkomen halen uit de landbouwactiviteit.
- Als de uitbating gebeurt door een rechtspersoon, moet de rechtspersoon als hoofdactiviteit en doel het uitbaten van een landbouwbedrijf hebben en moet minstens één van de zaakvoerders minimaal 50% van de arbeidstijd en minimaal 50% van het inkomen halen uit de landbouwactiviteit.

Piekbelasters krijgen automatisch toegang tot de maatregel en de verhoogde vergoeding bij een volledige stopzetting van de veestapel.

Aanvraag

- Als u een bedrijfsbeëindiging wilt aanvragen, neemt u best contact op met de VLM. Als u dat wilt, zal een medewerker van de VLM samen met u de aanvraag overlopen en u begeleiden in het administratief proces.
- De aanvraag moet ingediend worden met het aanvraagformulier dat u kunt vinden op de website van de VLM.
- In het formulier vindt u ook een lijst van de gevraagde bewijsstukken. Bijlage 3 somt de bewijsstukken op die minimaal moeten toegevoegd worden bij de aanvraag.
- U stuurt de aanvraag per aangetekende zending naar de landcommissie van de provincie waar uw exploitatie gelegen is. Het adres vindt u in het aanvraagformulier.

Procedure na de aanvraag

- U wordt binnen de drie maanden na het indiening van uw aanvraag op de hoogte gebracht van het feit of uw aanvraag al dan niet volledig is.
- Maximaal zes maanden na het volledig verklaren van de aanvraag deelt de landcommissie u mee of de aanvraag in aanmerking komt en welke onderdelen van het landbouwbedrijf worden opgenomen in de bedrijfsbeëindiging en welke onderdelen van het landbouwbedrijf die u te koop hebt aangeboden zullen worden aangekocht.
- Maximaal vier maanden daarna doet de landcommissie een aanbod van de aankoopprijs voor de onderdelen van het landbouwbedrijf die worden aangekocht, van de berekende vergoeding voor de sloop van bedrijfsgebouwen en van de vergoeding voor het stopzetten van gebruik.
- Daarna hebt u zes maanden de tijd om het aanbod van de landcommissie al dan niet te aanvaarden. Als u niet akkoord gaat met het aanbod kunt u binnen dezelfde termijn éénmalig beroep aantekenen bij de VLM. De VLM beslist binnen een termijn van drie maanden na de ontvangst van het beroep of al dan niet overgegaan wordt tot een nieuw aanbod.
- Zolang u als aanvrager het aanbod niet hebt aanvaard, kunt u op elke moment de aanvraag zonder verdere gevolgen stopzetten.
- U dient uw aanvraag tot betaling van de vergoeding voor de investeringen in de sloop van bedrijfsgebouwen in te dienen binnen de drie jaar na aanvaarden van het aanbod. Die termijn kan in geval van overmacht verlengd worden.

Vergoeding

////////////////////////////////////

De landcommissie berekent de vergoedingen. Bij de bedrijfsbeëindiging zijn volgende vergoedingen mogelijk:

- **een vergoeding voor bedrijfsbegeleiding** (zie ‘3.1.4. bedrijfsbegeleiding bij een bedrijfsreconversie of een bedrijfsbeëindiging’)

- **een vergoeding voor de investeringen in de sloop van bedrijfsgebouwen.** De sloopkosten worden voor 100% vergoed, met een maximum van 40 euro per m² voor de stallen.

- **een vergoeding ter waarde van de aankoopprijs voor de gronden of bedrijfsgebouwen** die u te koop aanbiedt en worden aangekocht. De aankoopprijs wordt berekend op basis van de vergoedingsregels die gelden bij onteigening. Het betekent dat de basis voor aankoopprijs de normale verkoopwaarde is van de gronden of bedrijfsgebouwen, verhoogd met de eigenaarstoetslag van 20%. De aankoopprijs wordt betaald na het verlijden van de verkoopakte.

- **een vergoeding voor het verlies van het gebruik van landbouwpercelen** waarvan het gebruik naar aanleiding van de bedrijfsbeëindiging stopgezet zal worden. De vergoeding voor het verlies van het gebruik wordt berekend op basis van de vergoedingsregels die gelden bij onteigening. Bovenop de berekende vergoeding komt nog een wijkersstimulus 2.000 euro per hectare. De vergoeding wordt betaald na het effectief stopzetten van het gebruik op de goederen.

- **een vergoeding voor het verlies van het gebruik van landbouwbedrijfsgebouwen** waarvan het gebruik naar aanleiding van de vrijwillige bedrijfsbeëindiging stopgezet zal worden en waarbij het gebouw niet wordt aangekocht door de landcommissie. De vergoeding voor het verlies van het gebruik wordt berekend op basis van de vergoedingsregels die gelden bij onteigening. Het is een vergoeding voor het verlies aan waarde van de stal omdat die omwille van de PAS niet meer uitgebaat kan worden. Deze vergoeding bestaat uit de onderdelen: verlies van gebouwen, verlies van materieel, verlies van dieren en winstderving. De vergoeding wordt betaald na het effectief stopzetten van het gebruik op de goederen als stal en na het aanpassen van de milieuvergunning.

Deze vergoeding wordt verhoogd bij aanvragen tot bedrijfsbeëindiging ingediend na 1 augustus 2022 met 20% voor bedrijven die stoppen in 2023 en 10 % voor bedrijven die stoppen in 2024 bij een volledige afbouw van de veestapel. Hierbij geldt de extra verplichting om de actieve NERs van de vergoede, stopgezette dieren in te leveren.

Verplichtingen

U moet:

- minstens alle ammoniakemissie op uw landbouwbedrijf verminderen door de afbouw van de veestapel en de milieuvergunning hieraan aanpassen;

- minstens de onroerende goederen van uw landbouwbedrijf waarvan u eigenaar bent en die rechtstreeks de realisatie van het plan hinderen te koop aanbieden. Als de stallen niet binnen de perimeter van de Natura 2000-gebieden liggen, moeten die stallen niet te koop worden aangeboden. U beslist zelf of u de andere onderdelen van het landbouwbedrijf waarvan u eigenaar bent te koop aanbiedt.

De landcommissie beslist welke onderdelen die door u te koop worden aangeboden zullen worden

////////////////////////////////////

aangekocht rekening houdende met onder meer het plan van aanpak van de bedrijfsbeëindiging en voor zover u het aanbod van de landcommissie aanvaardt.

3.5 DE KOOPPLICHT

De koopplicht is de plicht van de Vlaamse overheid om een landbouwbedrijf of een deel van een landbouwbedrijf, dat vrijwillig te koop wordt aangeboden, aan te kopen.

Voorwaarden

- U voldoet aan de algemene voorwaarden.
- U bent eigenaar van de te koop aangeboden exploitatie.

Aanvraag

- U neemt best contact op met de VLM als u de koopplicht wil invoeren. Een medewerker van de VLM overloopt dan samen met u de aanvraag.
- U dient uw aanvraag in met behulp van het aanvraagformulier dat u kunt vinden op de website van de VLM. U vindt in het formulier de elementen om uw dossier volledig te maken.
- U stuurt de aanvraag per aangetekende zending naar de VLM. Het adres vindt u in het formulier.

De procedure na de aanvraag

- Nadat u uw aanvraag hebt ingediend, wordt u binnen de drie maanden op de hoogte gebracht van het feit of uw aanvraag al dan niet volledig en ontvankelijk is.
- Maximaal zes maanden na het volledig verklaren van de aanvraag deelt de VLM u mee of de onderdelen van het landbouwbedrijf die u hebt aangeboden, in aanmerking komen voor aankoop.
- Maximaal vier maanden daarna doet de VLM een aanbod van de aankoopsprijs voor de onderdelen van het landbouwbedrijf die worden aangekocht.
- Daarna hebt u zes maanden de tijd om het aanbod van de VLM al dan niet te aanvaarden.
- Zolang u als aanvrager het aanbod niet hebt aanvaard, kunt u op elke moment de aanvraag zonder verdere gevolgen stopzetten.

Vergoeding

Bij de koopplicht ontvangt u een **aankoopsprijs voor de gronden of bedrijfsgebouwen** die u te koop aanbiedt en worden aangekocht. De aankoopsprijs wordt berekend op basis van de vergoedingsregels die gelden bij onteigening. Dat betekent dat de basis voor aankoopsprijs de normale verkoopwaarde is van de gronden of bedrijfsgebouwen, verhoogd met de wederbeleggingsvergoeding zoals aangeboden bij een onteigening. De aankoopsprijs wordt betaald na het verlijden van de verkoopakte.

//

BIJLAGE 3 – Aanvraagdossier bedrijfsbeëindiging

U dient uw aanvraag in met behulp van het aanvraagformulier dat u kunt vinden op de website van de VLM. De aanvraag gebeurt per aangetekende zending en is gericht aan de landcommissie van de provincie waar uw exploitatie is gelegen. Het adres vindt u in het aanvraagformulier.

Uw aanvraagdossier moet de volgende elementen bevatten en wordt vergezeld van het aanvraagformulier:

1. een kopie van het rapport van de impactscoreberekening, berekend met de meest recent beschikbare impactscoretool op basis van de actueel geldende milieuvergunningstoestand (niet van toepassing voor een piekbelaster);
2. een kopie van de bestaande milieuvergunning;
3. een plan van aanpak van de bedrijfsbeëindiging, met een gedetailleerde vermelding welke gebouwen je wenst te slopen en een raming van de kostprijs,
4. een opsomming van alle gronden die bij het landbouwbedrijf horen met per perceel:
 - de vermelding van de oppervlakte, de aard van het gebruik en de locatie;
 - de vermelding of de aanvrager ook de eigenaar is van het perceel en een plan met de kadastrale gegevens;
5. een opsomming van alle bedrijfsgebouwen die bij het landbouwbedrijf horen met per gebouw:
 - de vermelding van het bouwjaar, de locatie, de oppervlakte, de aard van het gebruik, de voornaamste elementen van uitrusting en, in voorkomend geval, het aantal dierplaatsen per diercategorie;
 - als de aanvrager ook de eigenaar is van de bedrijfsgebouwen, een plan met de kadastrale gegevens;
6. het bewijs dat u het landbouwbedrijf in hoofdberoep uitbaat, met vermelding van de eventuele andere beroepsactiviteiten en het inkomen dat daaruit voortvloeit (niet van toepassing voor een piekbelaster);
7. een opsomming van het aantal dieren per diercategorie dat aanwezig is op het landbouwbedrijf;
8. een vermelding van de zakelijke en persoonlijke rechten die u als aanvrager heeft ten aanzien van de verschillende onderdelen van het landbouwbedrijf;
9. een opsomming van alle onderdelen van het landbouwbedrijf die u als eigenaar te koop aanbiedt, waarbij u minimaal de gebouwen en percelen die rechtstreeks de realisatie van het plan hinderen te koop aanbiedt;
10. een opsomming van alle onderdelen van het landbouwbedrijf waarvan u als aanvrager geen eigenaar bent en die u na de bedrijfsbeëindiging niet langer zal gebruiken, waarbij u minimaal het gebruik stopzet van de onderdelen van het landbouwbedrijf die rechtstreeks de realisatie van het plan hinderen;
11. als u in aanmerking komt voor een verhoogde tegemoetkoming van 20%, een bewijs van adequate vakbekwaamheid en deskundigheid en voor zover het geval een bewijs van vestiging op het landbouwbedrijf in de periode van vijf jaar voorafgaand aan de datum van de aanvraag;
12. Bij een volledige stopzetting van de veestapel, de datum waarop u wenst stop te zetten.

